

удовица и сирочад (ако иначе немају издржање), — удовица до смрти или преудаје, а деца до свога пунолетства, сви пак онолико, колико чини трећина од последње плате мушеве или очине.

Члан 94.

Ако је удовица сталан или редован члан народнога позоришта, онда она не ће добивати поред плате и пензију, докле је у активној служби; а деца ће уживати сарамерно једнаке делове пензије, без материног дела.

Члан 95.

Боји се стални или редовни глумца ожени после 40-те године, ваља том приликом да уложи у пензион фонд дво-струки проценат за 5 година.

Члан 96.

Сва правила ове уредбе важиће од дана, кад их министар потпише.

У Београду
7. марта 1879.
Број 1048.

Министар просвете
и црквених дела,
А. Васиљевић с. р.

ПРАВИЛА и УПУТСТВА

за извршење закона од 19 јануара 1879 год. о изворима за одужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа.

У В О Д

У тежњи да се отворе сигурни извори за одужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа, а да се, међутим, што више поштеди *непосредна производна снага народна*, узаконени су, као извори за одужење државног дуга, *упис у радње и проценат на плате, пензије и приходе чиновника грађанског и војеног реда, свештеника, правозаступника и општинских званичника, и на приходе манастирских и црквених добара.*

За извршење закона о овим изворима, а на основу члана 39. закона, министар финансије прописује следећа правила и упутства:

I.

УПИС У РАДЊЕ

(чл. 2—24 закона о изворима за одужење државног дуга)

У које се радње уписује.

Члан 1.

У које се радње уписује, изложено је поименце у тачкама од 1. до 18. члана 2. закона о изворима за одужење државног дуга.

Радње које нису изречно именоване у тачкама 1—18 члана 2. овога закона, нити су изречно изузете од уписа чланом 3. обухваћене су укупно тачком 19. члана 2. реченог закона, под називом „свако занимање и стање које

донеси приход," и уписују се као и остале радње, које су изречно именоване у члану 2. закона.

Под називом „свако занимање и стање“ разуме се све што доноси каквог прихода, а није изречно именовано у другим тачкама члана 2., нити је изречно изузето од уписа чланом 3. закона.

Приход која је предмет овог законског наређења, разуме се у опште, па долазио он на име личних добитака, личне заслуге, зараде, награде, тековине и т. д., или као приход од имања, као н. пр. аренде, кирије, ренте, и т. д., или најпосле као приход од капитала, као што је приход који доноси акције, депозити, заложнице, лутрије и т. д.

По овоме, сваки који ове приходе прима, дужан је по овоме закону уписати их, и на њих за упис колико је законом одређено платити, па били то појединци, или приватни заводи, фондови и друштва.

Које се радње ослобођавају од уписа.

Члан 2.

Које се радње изузимају од уписа, побројане су поименце у члану 3. закона. И тако

1. Као *пољски привредници* ослобођавају се од уписа:

а., Сви прави земљорадници, који са својом сопственом радном снагом обрађују своју земљу, и који се једино приходом отуда издржавају, а немају никаквог другог прихода са стране.

б., Они који имају и гаје винограде сами собом, па продавали они вино, или га производили само за своју домаћу потребу.

в., Они, који сами гаје, подижу и облагођавају воћке, па плодове сами продају, или их у кући употребљују, било као плодове било прерађене (н. пр. као шљивовацу, јабуковачу, и тако даље).

г., Они који сами држе кошнице са пчелама, па сами продају мед и восак.

д., Они који гаје свилене бубе.

ђ., Они који сами у свом домазлуку производе и гаје коње за приплод, говеда за млекарску привреду или гојење, овце за производњу вуне или гојење, свиње за гојење.

е., Они, који подижу и гаје шуму ма за какву употребу.

Но овде се не разуме, да се ослобођавају од уписа и они, који куњују шуму само да секу дрва за спекулацију, или да их другом продају за прерађевину.

Тако исто не ослобођавају се од уписа и они пољски привредници, што уз пољску привреду раде и коју од оних радња, у које је упис законом прописан, или се занимају продајом пољских производа које нису сами произвели, него су их од других прекупили у цели пренродаје. У ове радње дужни су сви они по закону уписати се, и за упис колико треба платити.

Имаоци земаља који своје земље не раде сами непосредно, него их дају другоме на израду или употребу, такође подлеже упису у радње и плаћању за упис (в. 19. тачку 2. члана закона).

2., Од *занатлијских, вештачких, фабричких*, и других радња, не подлеже упису само оне, које нису изречно именоване у члану 2. закона.

Но и они занације, и они фабриканти и вештачи, који се изузимају од уписа у радње, ако и у колико држе у својој радионици, или у своје дућану, па продају материјал или еспап, који они нису сами израдили, не изузимају се од уписа и на ове предаје.

§ Тачком 5. 8. и 11. члана 2. закона, изузете су од уписа и продаја израђених кожа у опште; продаја лопчарских производа, дрва и дрвенарије, платна, ужарије и опанчарских производа, кад ове предмете израђује сам онај, који их продаје.

3., Под *књижевном радњом*, која се по закону од уписа ослобођава, разуме се писање и издавање књига, часописа, новина и књижевних производа у опште; а под књижевном трговином, која се такође од уписа ослобођава, разуме се продаја књига и књижевних производа у опште.

Но ако се у књижевној трговини продаје и што не долази у чисту продају књига и књижевних производа, као што су пера, хартија, мастило и т. д., продаја ових ствари не долази у изузеће од уписа, него и она подлежи упису и плаћању за упис.

Члан 3.

У радње које су изложене у члану 2. закона, дужан је уписати се свако ко их ради.

Како се дели упис у радње и кад се и како он врши, изложено је јасно у члану 4., 5., 6., 7., 8., 11. и 12. члану закона.

УПИС У СТАЛНЕ РАДЊЕ

Општи упис.

Члан 4.

У време законом одређено (чл. 5. закона) министар финансије наређује општом наредбом упис. Надзорна власт одредиће по једног полицијског чиновника, под надзором кога ће се упис вршити, како по варошким тако и по сеоским општинама (26. члан закона).

Члан 5.

Уз наредбу за упис, полицијске власти послаће и све што за упис у радње треба.

Општински суд дужан је одмах општим позивом позвати, да му се за одређено време јаве сви, који су по закону дужни да се упишу у радње. У овом позиву изложиће се радње које

упису подлеже (чл. 2. закона), и уједно ће се напоменути одредба члана 21. закона, о казни прописаној за оне, који се за упис не јаве.

Чим се ко за упис јави, општински суд уписаће га, по реду у коме се јавио, у *списак уписаних* који ће се водити по образцу под **A.**

Члан 6.

Општински суд дужан је, да за свакога ко му се јави за упис, прикупи материјал потребан за оцену његовог имовног и привредног стања и прихода.

У цели прикупљања овога материјала општински ће суд уписницима, кад му се јаве, дати на попуњење *уписнице* које су за ту цел спрењене по образцу под **B.**

Члан 7.

Ко по закону има да се упише у коју радњу, и да плати за упис, дужан је да попуни рубрике, које су у уписници изложене, и да одговори на сва питања, која би му се иначе на основу закона поставила (2. одељак 6. члава закона).

За приватне фондове, заводе и у опште правне личности попуњавање уписнице и на постављена питања одговарати њихови управници, или заступници.

Ко у законом року (чл. 7. закона) не би попуњену уписницу предао, или не би на постављена питања одговорио, тога ће општински суд сам по знању своје и уверењу уписати у радњу.

Члан 8.

За упис у радње, које би предузели, или радили они који не стоје под нашим законима, јавља ће се имаоци дућана или радионице, у којима се радња ради, или куће, у којима живе они који је раде, (члан 24 закона); и по томе

уписница ће се на попуњавање предавати имаоцу дућана или радионице, ако се радње у овима раде, иначе имаоцу куће у којој станују они који те радње раде. Ови имаоци споразумеће се са кираџијом, како ће уписницу попуњити, и они су дужни платити колико по закону треба (члан 24 закона).

Ако се које од речених лица налази у државној или општинској згради, уписница ће се предавати на попуњење овој власти, која рукује с тим добром, и то оном званичнику, који је ту располатач.

Ако ко од оних што не стоје под нашим законима, нема стана ни радионице, него само на који час или на обданицу долази, да у коме месту ради што по закону упису подлежи, или му општина дозвољава, да на њеном атару такво што ради, онда ће општина и уписницу за то лице, попуњити и за плаћање одговарати.

Одредба овога члана не односи се на трговачке путнике, који само са мустрама путују, и који на једном месту тек по неколико, а највише до 15 дана остану, те само понуде трговачком и занатлијском свету чине. Ова радња неће се уписивати, нити ће се што на њу плаћати.

Члан 9.

Како и за кога важи упис, како ће се уписивати они, који на више места, у више дућана, или у заједници раде, одређено је јасно 13. 14. и 15. чланом закона.

Но наређења у другом одељку члана 14. и првом одељку члана 15. закона, не односе се на оне шпекулантске радње, које појединац, фирма или друштво има на једном месту усредсређене, а мора их, по самој њиховој природи, свуда вршити, било непосредно, било преко заступника, калауза, деловођа, пуномоћника, или нарочитих слугу, као што је куповина стоке, хране и других земаљских производа, који

се у разним местима или крајевима купују, прибирају и у магацине или оборе смештају, на одатле у множини, или у знатнијој мери (на квантум) извозе на страну, или се у земљи продају.

Оне се радње уписују само онде где станују они који их раде, или где је седиште фирми или друштву, управо где је главна канцеларија од целокупне такве радње; јер сва остала места, у којима се за такву радњу земаљски производи купују, прибирају и држе, сматрају се као станице за смештај тих производа, докле се не продаду, или на другу страну не крену.

Но заступници, пуномоћници, деловође, погођене нарочите слуге или калаузи у оваквој шпекулантској радњи, морају бити обзнањени преко новина, и пријављени код општинског суда оног места, у коме су станице или смешташта земаљских производа; тако исто морају се обзнанити и кад се одпусте.

Осим овога, предузимачи шпекулантске радње морају сваком од својих заступника или пуномоћника и т. д. дати општинским судом и полицајном влашћу потврђено уверење, да је радња, у којој они заступају предузимача доиста на овога уписана, и да је на њу за упис плаћено у месту где предузимач живи. Уверење ово дужни су заступници показати властима, кад им се и где оно затражи.

Према томе и општинске и полицајне власти, по званичној дужности, назиће, да не би ко под оваким именом противно смислу члана 13. закона, за себе радњу водио, а без уписа и плаћања за упис у радњу.

Разуме се по себи, да се заступници, пуномоћници и т. д. у колико они сами за себе по свом занимању и приходу подлеже упису и плаћању за упис, морају одвојено уписати, без обзира на радњу којој су заступници.

Исто тако и наређења члана 14. и 15. у колико се она односе на упис у радње, које би се радиле у једном

месту, а у више дућана и радионица, не односе се и на оне магаци, или стоваришта, у којима се са и други земљски производи, као вуна, коже и т. д. држе у великим количинама на време, и износе на продају у знатнијој мери (на квантум); и по томе, ове се магаци неће одвојено свака за се уписивати, него све у једно, под канцеларијом ових радња, па ће се у једно и за упис платити.

Но при упису оваких радња, мора се назначити местимце, где се оваке магаци налазе, а где канцеларија.

Члан 10.

Чим ко одговори на питања, или пошље попуњену уписницу, означаће се у списку у који је дан одговорено, или кад је уписница попуњена и послана, а на уписници означаће се под којим је бројем списка, уписани увршћен.

Одмах за овим општински ће суд прегледати уписницу, и видети да ли је на сва питања одговорено, и да ли су сви извори прихода верно показани, па ако ништа не буде имао да примети, сложиће уписнице једну на другу тако, да уписнице свију ових, који су једног занимања или једне радње, дођу у један свежањ, с надписом „уписнице Н. еснафа или занимања.“

Нађе ли општински суд, да ко није одговорио на сва питања у уписници, или ако је одговорио да није праву истину казао, него је који извор прихода, или приход прикрио, општински ће суд сам по своје знању и уверењу уписницу допунити, или исправити, па ће онда, као што је горе речено, поступити.

Овако ће суд поступити и кад ко не би нишао или не би на време одговорио и уписницу послао.

Што општински суд доуни, исправи или попуни, означаће у самој уписници да он то чини.

Члан 11.

Да би општински судови што тачније и што потпуније прибали материјал о стању и приходу уписника, нарочито без суделовања ових, треба да се ползују не само обавештењима која ће издати званичним путем од власти, него и обавештењем од самих грађана који знају имовно и привредно стање уписника.

Члан 12.

Пошто општински суд прикупи све што је нужно за оцену и одредбу у коју ће врсту и у који ред плаћања за упис ко да буде увршћен, и пошто прикупљени материјал сложи, као што је речено напред, у 10. члану, он ће тада по списку уписника и по разрезној књиги данка видети, ко се од уписаних при првом општем упису већ затекао у радњи, у коју се уписује, и ко од њих не плаћа пун данак; па ће свакога онога, за кога дошта има уверења, да није у стању да плаћа пун данак, из списка уписаних превести у нарочити списак по образцу под В. У овај списак уводе се они, који се, по другом одеку члана 9. закона, сасвим ослобођавају од плаћања за упис у радње.

У коју ће врсту и у који ред плаћања за упис ко увршћен бити.

Члан 13.

Ко ће оцењивати и одређивати, у коју врсту и у који ред плаћања за упис ко да буде увршћен, одређено је чланом 10. закона.

Чим општински суд сврши упис, и спреми све што треба за оцену и одредбу колико ће ко за упис да плати, он ће одмах, у договору са општинским одбором изабрати 2—3 повереника из разних редова грађанства, и тако одбор оцењачки саставити; па онда ће одмах извести о томе

прву надзорну власт, како би и државни комисар реченој оцени и одредби присуствовати могао.

Члан 14.

У цели ове оцене и одредбе, општински суд послаће оцењачком одбору како списак уписаних, тако и списак оних, који се за сада због неплаћања пуног данка од плаћања за упис ослобођавају заједно са свима уписаницама.

Члан 15.

Дужност је одбора, да сваког ко се уписује у радњу, уврсти у коју треба врсту, и у који треба ред, према приходу, а да се притом никоме неправда не учини.

У овој цели оцењачки одбор бдиће свом енергијом, да свакоме према његовим изворима прихода што тачније оцени и његов годишњи приход, па према томе да га уврсти у врсту и ред који треба.

Као материјал за изналажење годишњих прихода, и за увршћење у врсте и редове, служи ће одбору понајпре уписнице, па онда извешћа од општинских и других власти, и најпосле специјално знање које одбор или поједини чланови његови имају о целокупном привредном и имовном стању онога, кога оценити треба.

Члан 16.

На основу прибављеног материјала, знања и уверења, одбор ће у уписну књигу која ће се водити по образцу под Г. уписати по занимању или стању свакога, кога он оцени. Своју оцену завешће одбор у ту књигу, попуњавањем рубрика којих треба.

Ако је радња уписника изузета од плаћања (чл. 3. закона), али он има прихода на који по тачки 19. члана 2. закона има да плати за упис, онда ће се рубрика прихода

од радње оставити празна, а у приметби назначиће се, зашто је остала празна.

Пошто се по другом одељку члана 9. закона изузимају од плаћања за упис у сталне радње само они, који су се већ затекли у радњама што упису подлеже, али који по уверењу општинског суда нису у стању да плате пун данак, и суд их је уписао у списак ослобођених, — одбор ове не ће ни уписивати у уписну књигу, па наравно ни у ред плаћања за упис.

По свакојак, одбор ће узети у обзир имовно и привредно стање и приход и ових лица; па ако он нађе, да би и она могла плаћати пун данак, он ће то означити у приметби списка, па ће о томе известити надзорну власт; а ова ће настати, да се првог идућег полгођа и та лица упису и у пун данак и за плаћање уписа у радње.

Члан 17.

Решавање у одбору о оцени и одредби плаћања бива већином гласова, по закону о устројству општина и општинских власти.

У одбору имају решавајућег гласа и повереници.

Члан 18.

Кад се решава колико који члан одбора или повереник да плати, онда они који се оцењују, не могу учествовати у решавању, него се за време тога решавања морају удалити из седнице.

Исто тако и кад се решава о плаћању председника одбора, и он ће се удалити из седнице, а у председништву ће га заменити најстарији по годинама члан.

Члан 19.

У оцењивању и одређивању колико ће ко за упис да плати, не може бити никаквог помагања између оних који плаћају, као што то бива код данка, него се сваком за себе

има одредити колико има да плати; а разуме се, да се једно лице, које је једнаког прихода с другим, не може ставити ни у нижи ни у виши ред, него што су стављени други, који једнаке приходе имају.

Уписивање у врсту и ред бива по целокупном приходу који уписаник годишње имати може; а мера годишњег плаћања одређује се према врсти и реду у који је ко увршћен (члан 9. закона).

Члан 20.

При оцењивању и одређивању у коју ће врсту и који ред плаћања ко увршћен бити, комисар који у одбору присуствује назива, да одбор врши закон као што треба, а нарочито ће бдити, да се при оцени и распореду мера плаћања никоме ни отешча ни олакша противно закону.

Ако би комисар приметио какве неправилности у оцењивању или распореду на врсте и редове, па би нашао да би требало распоред новом прегледу подврћи, он ће то са својим разлозима предложити министру финансије, како би се одмах одредила нарочита комисија за преглед и дотеривање распореда.

Плаћање за упис у сталне радње.

Члан 21.

Плаћине за упис у сталне радње дели се на две врсте, а свака врста опет на редове.

У прву врсту долазе радње, којима се приход процени до 10.000 динара; а у другу врсту, радње којима се годишњи приход процени преко 10.000 динара.

Члан 22.

Прва врста плаћања за упис, дели се на 21 ред. Само увршћење у редове бива овако:

Ко има годишњег прихода

1., мање од	500 дин.	долази у	XXI. ред и плаћа	2 динара
2., равно	500	"	XX.	3
3., од 500 до	1,000 дин.	закључно	IXX.	8
4., " 1,000	1,500	"	XVIII.	10
5., " 1,500	2,000	"	XVII.	12
6., " 2,000	2,500	"	XVI.	15
7., " 2,500	3,000	"	XV.	20
8., " 3,000	3,500	"	XIV.	25
9., " 3,500	4,000	"	XIII.	30
10., " 4,000	4,500	"	XII.	40
11., " 4,500	5,000	"	XI.	50
12., " 5,000	5,500	"	X.	60
13., " 5,500	6,000	"	IX.	70
14., " 6,000	6,500	"	VIII.	80
15., " 6,500	7,000	"	VII.	90
16., " 7,000	7,500	"	VI.	100
17., " 7,500	8,000	"	V.	110
18., " 8,000	8,500	"	IV.	120
19., " 8,500	9,000	"	III.	130
20., " 9,000	9,500	"	II.	140
21., " 9,500	10,000	"	I.	150

По овоме рачунању сваки вишак преко одређеног прихода једног реда долази одмах у виши ред; па се према томе реду и за упис заплаћује.

Члан 23.

Друга врста плаћања за упис у сталне радње, дели се управо на ових пет редова:

		Плаћа се за упис
I. ред на вишак прихода преко	10,000 до 20,000 дин.	2%
II.	20,000 " 30,000	2.50%
III.	30,000 " 40,000	3%
IV.	40,000 " 50,000	3.50%
V.	50,000 "	4%

Плаћање од уписаника који долазе у ову другу врсту, а то су они који имају више од 10,000 прихода, бива овако:

Најпре се од процењеног прихода одвоји 10,000 динара, и на ово се рачуна мера плаћања која је у првој врсти и првом реду означена, а то 150 динара. За овим се узме у рачун вишак прихода преко 10,000 па до 20,000 динара по првом реду друге врсте, па се на овај вишак рачуна као мера плаћања по 2%. После тога узме се вишак прихода преко 20,000 па до 30,000; и на овај вишак рачуна се по другом реду друге врсте по 2.50% као мера плаћања. На овај начин рачуна се и за даљи вишак прихода мера плаћања по овом проценту који је одређен за врсту и ред у који тај приход долази. Пошто се овако мера плаћања за сваку врсту и сваки ред прихода одреди, онда се одређене мере плаћања све уједно саберу, и њихов збир означава колико плаћање укупно износи.

Пример. Уписник један има 55,000 динара годишњег прихода. Колико он треба да плати за упис у радњу израчунаће се овако:

1.,	на приход до 10,000 динара	150 дин.
2.,	од 10,000 до 20,000	(= $\frac{10,000 \times 2}{100}$ =)	200 .
3.,	20,000 . 30,000	(= $\frac{10,000 \times 2.50}{100}$ =)	250 .
4.,	30,000 . 40,000	(= $\frac{10,000 \times 3}{100}$ =)	300 .
5.,	40,000 . 50,000	(= $\frac{10,000 \times 3.50}{100}$ =)	350 .
6.,	50,000 . 55,000	(= $\frac{5,000 \times 4}{100}$ =)	200 .
Свега 55,000		 = 1,450 дин.

Ту је јасно да се мера плаћања за упис изналази, кад се вишак прихода преко 10,000 динара појави са процентом који одговара врсти и реду тога прихода, па онда поделити са 100.

Члан 24.

Чим се у једној општини оцени и одреди, у коју ће врсту и који ред ко увршћен бити, преписаће се уписна књига у

три једнака примерка; један примерак оставиће се општинском суду, а друга два послаће се првој надзорној власти, која ће опет један примерак послати министарству финансије, а други за се задржати.

Све три књиге морају се сравнити и оверити подписима државног комесара, председника општинског суда и три општинска одборника.

Члан 25.

Овај примерак уписне књиге, који остане код општинског суда, изложиће се јавно у општини на преглед свима којих се тиче, и овако изложен остаће 10 дана.

Да је и кад уписна књига јавно изложена, општински суд огласиће јавно своје грађанству.

Члан 26.

Коме би се учинило да је неправедно оцењен, и да му је преко мере плаћање одређено, има по закону право, да поднесе представку и жалбу, и да тражи да се исправи оно, у чему налази да му је неправда учињена.

Кад се, како се и коме поднесе представке и жалбе, јасно је изложено у члану 16. закона.

Представке и жалбе које се поднесу после рока законом одређеног, не ће се узимати у поступак, и у том случају оцена и одредба колико уписник да плати, остају као што их је оцењачки одбор у уписној књизи означао.

Жалбе против оцене и одредбе предају се свагда оној власти, против које су и написане; а ова ће их с актима и извешћем коме треба спровести.

Жалбе против средњих власти не управљају се на окружну полицијску власт, него управо на министра финансије; а разуме се да се имају предавати средњој власти против које се и жали, да их она даље спроведе.

Члан 27.

О поднесеним представкама и жалбама, о разлозима из којих су оне поднесене, као и о њиховим резултатима, водиће се нарочити списак по обрасцу под Д.

Члан 28.

Жалбе против оцене прихода и одредбе плаћања за упис, не задржавају никако извршење наплате за упис.

Члан 29.

Како се и кад плаћа за упис у сталне радње, изложено је у члану 17. и 18. закона.

Наплату за упис у сталне радње врше општински судови онако исто, као и кад редован порез наплаћују. Што наплате према уписној књизи, судови општински шаљу првој надзорној власти, а ова даље може треба.

Члан 30.

Сврх наплате за упис у радње, даваће општински судови признанице по обрасцу под В., које ће уједно служити и као уверење да се ко уписао у радњу по закону.

Признанице ове биће двојне и везане у нарочиту књигу; па ће се при издавању и попуњавати у двоје, тако, да се један примерак одсече и преда оном ко је за упис платио, а други да остане у књизи за доказ рачунополтачу, да је од кога треба и колико треба наплатио.

Члан 31.

Пошто се сврши упис у сталне радње, општинске и полицијске власти водиће бригу, да се изнађе свако ко не би био уписан у те радње, а по закону би требао да се упише. Сваког таквог општински суд уписаће посебно, и поступати по чл. 21. закона.

Посебан упис.

Члан 32.

Ко би у току године, а после месеца Јануара, предузео коју од радња што су означене у чл. 2 закона, или би је обновио пошто ју је напустио био, дужан је да се јави и упише онако исто, као што се уписује и при општем упису, а код општинског суда оног места, у коме би предузимао или обнављао радњу.

Члан 33.

Ко се после месеца Јануара за упис јави, тога ће општински суд најпре уписати у одвојени списак, који ће се водити као и овај за општи упис, по обрасцу под А.

Члан 34.

За прикупљање података о имовном и привредном стању и приходу оних који се посебно уписују, важе она иста законска наређења и она иста правила, која важе и за општи упис. (чл. 6 и 7. закона и чланови 6. 7. 8. 10 и 11. ових правила).

Члан 35.

Чим општински суд приеуни податке о имовном и привредном стању посебних уписника, он ће сазвати одбор ради оцене и одредбе у коју врсту и који ред ко од ових уписника да буде увршћен, па ће о томе одмах известити и прву надзорну власт, вако би и државни комисар при оцени и одредби присуствовао.

Члан 36.

У оцењивању и одређивању у коју ће врсту и који ред ко од посебних уписника доћи, узете се у рачун цео приход што га уписани може имати, од времена кад је радњу предузео или обновио па до краја године.

Члан 37.

Пошто одбор своју оцену и одредбу изрече, он ће оцењеног уписати у уписну књигу као привољеног, с назначењем, кад је радњу започео и колико прихода има, на по томе и у коју врсту и у који ред плаћања по закону долази.

Члан 38.

По свршетку уписа општински суд дужан је своју оцену и распоред изложити у општини на јаван преглед, како би онај кога се та оцена и тај распоред тиче, могао видети, како је оцењен, и у коју је врсту и који ред плаћања увршћен.

О упису, оцени и распореду ових који се посебно упису, општински суд јављаће, у својим месечним извештајима, и надзорној власти; а ова опет у својим месечним извештајима министарству финансије, тако како ће се ова оцена и распоред у сва три примерка уписне књиге уписати.

Члан 39.

Ако се уписани неби жалбо против оцене и распореда у року који је за то законом одређен, оцена и распоред важиће за њега све до краја оне године, у којој је он радњу предузео.

За жалбе против оцене и распореда, важе она иста правила и законска наређења, која важе и за општи упис (чл. 16 закона и чланови 26., 27. и 28. ових правила).

Члан 40.

И код посебног уписа важи одредба члана 21. закона, за оне који се не би у одређеном року јавили за упис.

А што се тиче уписа и плаћања за упис са овима ће се поступити у свему онако исто као што се поступа и са онима који се после уписа јаве, или који неће да одговоре на питања која им се о имовном и привредном стању пиховом поставе (члан 7 закона и члан 32—39 ових правила и упутстава).

Упис у несталне радње.

Члан 41.

Чланови 11. и 12. закона означавају које се радње као несталне или повремене сматрају. У ове радње уписује се одвојено од сталних радња, и то код оне власти која их по закону оцењује и за упис колико треба наплаћује.

По овоме несталне или повремене радње о којима је реч у члану 11. закона, уписују се код општинског суда оног места у коме се оне раде; а радње о којима се говори у члану 12. закона, уписују се код полицијске власти места, у коме се и раде.

Члан 42.

Као што се несталне радње на један или више дана, или од времена на време раде, тако се у њих уписује и за упис плаћа према времену за које се раде. Које се од ових радња раде за један или више дана, у њих се уписује у један мах за онолико дана за колико се раде; а које се раде од времена на време и за неки део дана, у њих се уписује и за упис плаћа онолико пута, колико се и раде, и то сваки пут одвојено и за себе.

Члан 43.

У несталне радње уписиваће се у нарочиту уписну књигу, која ће се водити по образцу под Е., и оним редом којим се и пријаве за упис чине.

Оцењивање и одређивање колико ће се за упис у несталне радње да плати.

Члан 44.

У несталне радње плаћа се или по оцени или по утврђено уписној цени.

На које се радње наплаћује за упис по оцени, а на које по утврђеној и којој цени, изложено је у члану 11.

и 12. закона. Плаћање за упис одређиваће се чим се ко за упис јави; а одређена цена наплаћиваће се у напред, пре него што се започне радња.

Члан 45.

Власти које наплаћују што се за упис платити има, издаваће на извршене наплате признанице по образцу под **Ж**. Ове признанице служиће уписницима уједно и као уверење, да су се у радњу уписали, и за упис колико треба платили.

И ове признанице биће двојне и везане у нарочиту књигу, тако како ће се при издавању попуњавати у двоје, на један примерак одсећи и предати ономе који је за упис платио, а други задржати у књизи, за доказ да је рачунополатач од кога треба и колико треба по закону наплатио.

Члан 46.

Кад несталне радње раде они који не стоје под нашим законима, упис ће се извршити, и за упис колико треба унапред наплатити по одредбама члана 11., 12. и 24. закона, с погледом на члан 8. ових правила и упутстава.

Члан 47.

За представке и жалбе против оцене прихода и одредбе плаћања за упис у несталне радње, важе она иста законска наређења, која важе и за жалбе при упису у сталне радње. (члан 16. закона и члан 26. и 27. ових правила и упутстава).

II.

ПРОЦЕНАТ

(чл. 25—33 закона о изворима за одужење државног дуга

Ко и на шта плаћа проценат.

Члан 48.

Ко и на шта плаћа проценат, изложено је у члану 25 закона.

Процент овај плаћају и удовице и деца умрлих чиновника, што примају пензију из удовичког фонда, као и у опште сва лица, која примају одређену плату, било из државне, било из општинске, среске или окружне благајне.

Уз плату чиновника иду и сви повчани додатци у смислу 19. тач. члана 2. и члана 28. закона. Исто тако под монастирским и црквеним добрима, разуму се и капитали.

Ко се изузима од плаћања процента.

Члан 49.

Од плаћања процента изузимају се:

1., Они који не плаћају нун данак. И потоме ко не плаћа самог данка 30.¹⁰ динара годишње, или 15.¹⁰ динара полугодишње, не плаћа ни проценат.

2., Они, којима плата, пензија, издржање заједно с приходима из других извора износи мање од 1,010.¹⁰ динара на годину, па макар и плаћали нун данак. (Члан 27 закона).

Но цркве и манастири не долазе ни у један од ова два изузетка.

Како се рачуна и плаћа проценат.

Члан 50.

Процент се дели у три врсте.

У прву врсту долазе плате, пензије и приходи који износе преко 10.000 динара годишње.

Другој врсти припадају плате, пензије и приходи који износе до 10.000 динара годишње.

У трећој су врсти само приходи од монастирских и црквених добара и капитала.

Члан 51.

Приход монастирских и црквених добара, рачуна се целокупан, па се на тако целокупан и проценат одређује и наплаћује, и то по 3 на сто.

Пример. Некој црква оцени се целокупан приход на 2.000 динара. На тај приход она ће да плати $\frac{3 \times 2000}{100} = 60$ динара.

Члан 52.

За проценат прве и друге врсте, важи што и за плаћање при упису у радње друге и прве врсте.

И по томе проценат прве врсте рачуна се и плаћа онако исто као што се рачуна и плаћа за упис у радње друге врсте (чл. 23. ових правила).

А проценат друге врсте, рачуна се и плаћа као што се рачуна и плаћа и за упис у радње прве врсте. (Члан 22 ових правила).

Оцењивање прихода и одређивање процента.

Члан 53.

Оцењивање прихода и одређивање процента бива по правилу сваке године у месецу Јануару, као и општи упис у радње. Колико ко прихода има, и колико ко процента према приходу да плати, оцењују и одређују:

- 1., По срезовима општински одбор са председником суда, а у присуству једног чиновника кога среска власт одреди; и
- 2., По окружним варошима, нарочите комисије које се састављају по члану 39. закона.

Члан 54.

Чим министар финансије нареди да се приступи оцењивању прихода и одређивању процента, окружне надзорне власти наредиће што треба да се што пре и најдаље до 1. Јануара, саставе комисије за окружне вароши.

У овој цели окружни начелник или управник вароши наредиће, да се сазову на збор сви који по закону подлеже плаћању процента, те да под његовим председништвом изберу поверенике, о којима је реч у тач. в. чл. 29. закона.

Среске пак власти наредиће општинским судовима, да спреме све што треба за оцењивање прихода и одређивање процента, па да их одмах о томе извести.

Члан 55.

Комисије по окружним варошима, чим се саставе, а општински судови по срезовима чим добију наредбу од среских власти, дужни су да попишу у нарочити списак све оне, који по закону треба да плате проценат. Списак овај саставиће се по образцу А.

У овоме послу комисије ће потпомагати општински суд и државна надлежательства.

Сва државна надлежательства и сви заводи што стоје под државним надзором дужни су да спреме списак свију својих лица која плаћају процента подлеже, и да тај списак пошаљу комисијама кад им се оне за то обрате.

Члан 56.

Уз овај списак комисије или општински судови постаће се да прикупе и податке о имовном стању и о приходу оних који подлеже плаћању процента.

У овој цели комисије или општински судови, позваће општим позивом преко новина, или другим уобичајеним путем, све оне који подлеже плаћању процента, да најдуже за седам дана од дана позива предстану и приме уписницу, спречљену по образцу Б.

За цркве и манастире предаваће се уписнице туторима, или старешинама.

Онима, који живе на страни, а подлеже плаћању процента, као што су посланици, пензионери и т. д., слаће се уписнице на попуњавање преко министарства иностраних дела.

Члан 57.

По у законом року не би предао или послао попуњену уписницу, томе ће комисија или општински суд оценити при-

ход и према својој оцени одредити врсту и ред плаћања; а он неће имати права да се противу те оцене и одредбе жали (чл. 31. закона).

Члан 58.

Пошто општински судови по срезовима прикупе и спреме што треба за оцену и одредбу процента, они ће о томе одмах известити среску власт; а ова ће одредити и упутити чиновника који ће присуствовати оцени и одредби.

Чиновник овај заћиће из општине у општину; па ће се под његовим надзором, а по закону и овим правилима извршити оцена и одредити проценат.

Члан 59.

Како комисије по окружним варошима, тако и општински судови по срезовима, оцењиваће и одређиваће проценат овако исто, као што се по овим правилима и упутствима оцењује приход и одређује врта и ред плаћања за упис у радње. (Члан 15—19 ових правила и упутстава).

Члан 60.

Чим комисија, или општински суд, коме оцени приход и одреди проценат, записаће га у уписну књигу са означењем надлештва у коме се налази, тако да лица једног надлештва сва једно за другим дођу. Уписна књига за проценат јесте она иста која служи и за упис у радње; само ће се ту за проценат употребити одговарајуће рубрике, које су удешене тако, да се у њима назначе и плате, доходци и други извори прихода, као и целокупан приход, па нај-после и врта и ред за плаћање процента.

Они који се по члану 27. закона изузму од плаћања процента, завешће се у одвојени списак по обрасцу под В. (члан 12. ових правила).

Оцена и одредба за плаћање процента излагаће се на преглед онда и овако кад и како и распоред за плаћање уписа у радње. (Члан 24. и 25. ових правила).

Члан 61.

Што важи за жалбе против оцене и распореда за упис у радње, то важи и за жалбе противу оцене и одредбе процента (чл. 16 закона чл. 26. и 27. ових правила).

Члан 62.

Исто тако и за плаћање процента, важе она иста правила, по којима се плаћа и за упис у радње. (Члан 28. и 29. ових правила).

Сврх наплате процента даваће општински судови признанице по образцу под И. И ове признанице биће двојне и везане у књигу као и оне за упис радње, па ће се овако и издавати (чл. 30 ових правила).

Опште одредбе.

Члан 63.

Плаћање за упис у сталне радње и процента бива на пошто. За свако пошто плаћа се половина оне цене, која је годишње одређена (први и други одељак члана 17. закона).

Ако би који уписник у течају једног пошто после уписа отворно радњу или ушао у ред оних који плаћају процента подлеже, онда ће се на њега у том поштоју разрезати и наплатити за онолико времена колико још остаје до краја тог поштоја (члан 17. закона).

Ко би, пошто је већ уписан, у течају једног пошто оставио радњу, или престао припадати реду оних, који плаћају процента подлеже, од тога ће се наплатити колико за цело то поштоје припада. (17 члан закона).

Члан 64.

За упис у сталне радње и проценат плаћа се кад се и порез плаћа; а ко се после плаћеног пореза упише у радњу, или уђе у ред оних који проценат плаћају, биће дужан да плати најдаље за 30 дана, од дана уписа (члан 18. закона).

За прво полгође 1879 године за упис у радње и проценат наплатиће се колико по закону треба кад распоред буде готов, ма то било и после наплате пореза за речено полгође.

Члан 65.

Ко за 30 дана не плати што је по закону дужан, од тога ће се извршним (екзекутивним) путем наплатити, овако као што се наплаћује и порез (35 члан закона) по прописима суд. грађ. поступка.

Но пре извршења наплате општинска или полицијска власт позваће дужника, да назначи, шта да му се прода, или на који начин мисли да измири дуг. Ако дужник не дође, или то не учини, најдаље за 5 дана, онда власт сама приступи извршењу наплате.

Члан 66.

Ако би који уписник умро, а не би ништа од имања оставио, или ако се иначе не би имало одкуд наплатити што би од њега наплатити требало, а никакве кривце за то до државних или општинских органа не би било, онда ће се уз рачун поднети о томе и уверење општинске власти, које ће и полицијска власт, како у погледу подписа тако и у погледу садржине одоверити.

Члан 67.

Ко промени стан у месту, пошто се у радњу упише, дужан је одмах за нови стан јавити општинском суду; а овај ће то назначити у књизи под „приметбом“.

Члан 68.

Ко се у једном месту упише у сталну радњу, па се после одсели у друго које место, дужан је да пре сеобе извести о томе општински суд онога места, где се био уписао, па ће овај то у уписној књизи назначити. Тако исто дужан је он, да одмах по свом доласку извести о својој сеоби и општински суд оног места, у које се доселио.

Лица одсељена из једног места у друго траже се онако исто, као што се и за порез траже.

Члан 69.

Кад ко уђе у ред оних који плаћају процента подлеже, као и кад престане томе реду припадати, дотична надлештва известиће о томе општински суд. Исто тако дужна су та надлештва јављати општинском суду и о премештају оних лица из једног места у друго.

Руковање са приходом од уписа у радње и процента и поднашање рачуна.

Члан 70.

У окрузима старешина окружних начелства, а у Београду управитељ вароши, стара се: да се закон о изворима за одужење државног дуга и ова правила и упутства као и остале наредбе за извршење тога закона тачно и на време извршују.

Члан 71.

У срезовима срески начелник, а у окружним варошима и у вароши Београду, казначеји окружне вароши или управе, кад примају од кметова што је за упис у радње и проценат наплаћено, дужни су уверити се, да ли је све тачно и потпуно наплаћено. На оно што приме издаће они при-

знаницу. А као што су дужни водити бригу о тачној и потпуној наплати, тако су и одговорни за сваку пропуштену наплату од општинске власти.

Члан 72.

У селским општинама кмет или помоћник који врши кметовску дужност, наплаћује и одговара за све, што по закону и овим унутштвима треба да буде наплаћено, али остане ненаплаћено.

У варошким општинама, по срезовима или окружним варошима, као и у вароши Београду кмет одговара за све што остане ненаплаћено.

А где има пореског општинског званичника, или помоћника нарочито одређеног за наплаћивање овог прихода, ту и тај званичник заједно са кметом одговара за оно што није наплаћено.

Члан 73.

Све што за упис у радње и као проценат наплате општинске власти, предаваће надзорној власти у овом року у коме и порез предају.

Среске пак власти предаваће овај приход окружној благајни чим га приме.

Члан 74.

И општинске и среске власти уз предају овог прихода подносиће извод, у ком ће бити изречно назначено, од кога је, под којим бројем уписне књиге, за које време и колико наплаћено.

Члан 75.

Окружна благајништва и благајне управе вароши Београда, подносиће сваких 10 дана министарству финансије извештај о упису, оцени и наплати за упис и проценат.

Члан 76.

Рачун о приходу од извора за одужење државног дуга учињеног у рату за ослобођење и независност народа, а исто тако и рачун о расходу тога прихода, води ће се одвојено.

Сви рачуни о овом приходу и расходу подлеже прегледу министарства финансије и главне контроле, онако исто као и остали државни рачуни.

АБр. 3.407.

30. Марта 1879.

Београд.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.